

KIZILKAYA TARİHÇESİ

Antalya Vilayet Tarihinden edinilen bilgilere göre, KIZILKAYA 'nın tarihi M.Ö.1295 Etiler zamaında PİSİDYA Cumhuriyeti devrine gitmektedir.

Pisidya Cumhuriyeti, Eti imparatorluğu'na bağlı, içişlerinde bağımsız bir devlet idi. Pamiiya, Karyalıkya gibi diğer küçük devletlerle komşu bulunuyordu. Pisidya 'nın çevresinde bulunan diğer küçük devletlerden bazıları şunlardır. KOMABE (Garipçe), KRATOPOLİS (Kızılkaya), LEGOST (Büyük Köy Yakası), POGLA (Çomaklı), VEBRE (Bozova), TERMESUS (Güllük Dağı) gibi.

Kızılkaya tarihi daha sonra , Roma - Bizans Devri , Selçuklular Devri , Hamitoğulları ve Teke Beyliği Devri, Osmanlılar Devri olmak üzere 5 ana bölümden oluşmuştur.

Osmanlı Araştırmaları Vakfı'nın yaptığı incelemelerde Kızılkaya, Osmanlılar devrinde Konya eyaletinin Antalya sancağının Kızılkaya kazası olarak geçmektedir.

O dönemlerde Kızılkaya 'da " Vergi Defterleri " tutulmaktaydı.

Osmanlı Araştırmaları Vakfı'ndan Kızılkaya ile ilgili şöyle bir yazıya rastlanmaktadır:

" Defterlerden çoğu tek sütun üzerine tanzim edilmiştir. Pek az da olsa zaman zaman çift sütun üzerine tanzim edilen defterlere de rastlanmaktadır. 1296 no 'lu Yörükân -ı Ankara Defteri bu tarzda tutulan defterlerden biridir. 1256 tarihli Antalya'ya tabi Kızılkaya kazası defteri ise vergi mükellefinin sahip olduğu malları satır satır ve alt alta kaydetmektedir.

"1256 sayımında defterlerin başında, defterin nereye ait olduğuna dair zaman zaman geniş bilgilere yer vermektedir. Antalya Kızılkaya kazası köylerine ait defterin başındaki açıklama şöyledir:

" Bu def'a Tanzimat-ı Hayriye usulünce müceddeden tahririlerine irade-i şahane ta'alluk eden kazalardan Teke sancağında Antalya'ya tabi Kızılkaya kazasının kuralarından Bademağacı'nda kain ahalilerin emlak ve arazi kıymet-i hakikiyelerine mübeyyin defteridir." diye geçmektedir.

İncelemelerden de anlaşıldığına göre Osmanlı Devri'nde Kızılkaya önemli ve adı bilinen bir yerdi .

Emekli öğretmen Abdullah Uluşan'ın 1960 yılında yaptığı Pazaravdan Köyü incelemesinde köyün tarihçesini anlatırken, Kızılkaya ile ilgili bilgilere rastlanmaktadır .

PAZARAVDAN KÖYÜ TARİHÇESİ

Köyün ne zaman ve kimler tarafından kurulduğu kesin olarak bilinmemekle beraber, halk arasında köyün kuruluşuna ait bazı rivayetler dolaşmaktadır. Bu rivayetler şunlardır:

- a) Köyün avcılar tarafından kurulduğu ,
 - b) Köyün Koca Tosun ismi ile maruf birisi tarafından kurulduğu ,
 - c) Köy ilk önce bugünkü köy hudutları içerisinde dağınık bir halde imiş. Köyün bir kısmı Köy önü, bir kısmı Arap yurdu ve bir kısmı da Koca yatak denilen yerde kurulmuş olup, sonra da bugünkü yerine taşınmışlardır.
- Yukarıda sayılan rivayetlerin en uygunu (a) bendinde yazılan rivayet olduğu sanılmaktadır.

Köyün tarihi epeyce eskidir. Köy tahminen kurulu "600 yıl" olmuştur. Köyün kuzey tarafında 45 dakika mesafede "Asar" denilen bir tepe mevcuttur. Bu tepede eski Selçuklular'dan kalma su sarnıçları ve basit surlar vardır. Köyün 48 dakika kuzeyindeki Kızılkaya denilen yerde her hafta "Cuma" günleri tarihi bir pazar kurulur. Köyün ilk adı Avdan olup Pazar kelimesi Kızılkaya'da kurulan Pazardan alınıp Pazara'dan olmuştur. İncelemelerden de anlaşıldığı üzere önce Pazara'dan'da yaşayan atalarımız zaman içerisinde Kızılkaya'ya taşınarak bugüne kadar gelmiştir.

PAZARA'DAN MİLLİ EĞİTİMİ

Köyümüz Pazara'dan , etrafındaki yörelere göre milli eğitim sahasında bir hayli ileri durumda olmuştur .

1912 yılında eski arap haneleri ile eğitim yapan okul (mektep) açılmış , ilk hoca (öğretmen) olarak Karapınar köyünden Ömer Hoca atanmış. O zaman köyde müstakil okul yokmuş . Üzeri dam örtülü caminin girişindeki bir oda okul olarak kullanılmış. 1920 li yıllara kadar Ömer Hoca , köyde eğitim ve öğretimi sürdürmüştü. Ömer Hoca ' nın kendi köyüne gitmesi ile boşalan hocalığa , Bademağacı köyünden Bekir Hoca atanmış , 1928 yılına kadar çalışmış . 1928 yılında yeni Türk Harflerinin kabulü ile Bekir Hoca ' nın yerine Yeşilova Düğür köyünden Hüsnü Hoca (öğretmen) atanmış. Hüsnü Hoca , çok kısa bir süre sonunda Hasan Uysal hoca ile becaşmış etmiş . Hasan Uysal köyümüze gelmiş. 1928 yılında köylülerin emek ve katkıları ile okul yapımına başlanmış . 1931 yılında okul eğitim ve öğretime hazır hale getirilmiş. O tarihten itibaren eğitim ve öğretim aynı okulda üç sınıflı olarak hizmet vermeye başlamış . 1942 yılında beş sınıflı olarak çalışan okuldan ilk mezun olanlar şunlardır :

* Durali Güngör , Ali Tunç , Namık Cilde , Osman Uluhan , Mehmet Önal , Hatice Uysal , Şerife Manav , Şerife Can , Mediha Çelik , Fatma Aygün , Fatma Şen ve Sabriye Gökçe ' dir .

1949 yılına kadar tek öğretmenin çalıştığı okulumuzda 1949 yılında Abdullah Uluhan 'ın tayini ile iki öğretmen görev yapmıştır. 1956 yılında Abdullah Uluhan ' ın askere gitmesiyle boşalan öğretmenliğe Musa Yöntem atanmış , 1957 yılının Haziran ayında Musa Yöntem askere alınmış , aynı yılın Eylül ayında Hasan Uysal emekli olmuştur . Boşalan öğretmenliğe Manisa ilinden Muzafer Ayvıldız atanmış , 1957 yılı Kasım ayı sonunda askerden terhis olan Abdullah Uluhan Ürkütü köyüne atanmış , fakat köylülerin arzusu üzerine vilayete gönderilen heyet Abdullah Uluhan ' ı köye tayin ettirmişler , Muzafer Ayvıldız öğretmenin de Ürkütü köyüne gitmiştir . Daha sonra köyümüz okuluna 1958 yılında Mehmet Uysal atanmıştır. 1963 yıl Eylül ayında Bucak Hürriyet Okulu Müdürlüğüne atanan Abdullah Uluhan ' ın yerine Selahattin Erkan ' ın tayini olmuştur . Mehmet Uysal ' ın Bucak ' a tayini ile yerine Ahmet İnal atanmış , bir müddet sonra Selahattin Erkan ' ın Kızılkaya ' ya , Ahmet İnal'ın Bucak ' a tayininden sonra Bayram Altınay , onu müteakiben Saadet Bulut tayin edilmiştir . Pazara'dan köyünde yeteri kadar öğrenci kalmayınca , okul kapatılıp Kızılkaya' ya getirilmiştir .

1957 yılında yapımına başlanan tek derslikli ve idare odası olan okul tamamlanarak 1958 yılında Kızılkaya Pazarı İlkokulu olarak eğitim ve öğretime başlamıştır . İlk öğretmen Bayram Akkus ' tur . 1959 yılında Yusuf Uçar ile yoluna devam eden okula sıra ile Musa Çotur , Selahattin Erkan , Şükriye Bülbül , İsmet Şen , Erol Atasoy , Ahmet Ak , Mevlüt Motor , Mustafa Sağdıç , Ramazan Özmen , Bayram Altınay , Nebahat Altınay , Durali Demirci öğretmen olarak atanmışlardır . Okulumuz daha sonra eski ilkokul (şuanda boş) binasında eğitim öğretime devam etmiş olup temel eğitime geçilmesiyle şimdiki binasına taşınmıştır .

Orta kısım ise Kızılıkaya Orta Okulu olarak 1969 - 1970 öğretim yılında bir ara fırın olarak kullanılan ve şuanda boş olan binada eğitim ve öğretime başlamıştır . İlk müdür olarak Ali Rıza Altuğ atanmış , daha sonra sıra ile Yusuf Ayan (1972) , Osman Ekinci (1979) , Turan Özcan (1980) , kasabamız orta okulunda müdür olarak hizmet etmişlerdir . Okulumuzun ilk 1972 mezunları şunlardır ;

* Abdurrahman Duman , Doğan Aygün , Mehmet Şen , Mehmet Bülbül , Şaban Ayyıldız , Mehmet Kaya , İsmail Özer , Niyazi Çeltikçi , İbrahim Sağdıç , Mehmet Çelik , Murat Tulum , Necati Sağdıç , Fahri Ergen , Mehmet Öztürk , Mehmet Özcan , Sezai Şen , Emin Yıldırımlar , Emin Yağcıoğlu , Ayşena Bacak , Halil Uğur , Hüseyin Şanlı , Veli Kaya , Mustafa Yüksel , Yaşar Motor ve Fatma Motor dur .

Okulumuz 1982 - 83 öğretim yılında temel eğitim uygulamasına geçilmesiyle şu anda ki binamıza taşınmış , Kızılıkaya ilkokulu ile Kızılıkaya Orta Okulu birleştirilip Kızılıkaya Temel Eğitim Okulu adı altında eğitim ve öğretimini sürdürmüştür. 1983 - 1984 öğretim yılında ilköğretim uygulamasına geçilmesiyle Kızılıkaya İlkÖğretim Okulu adını almıştır . Okulumuzda Turan Özcan 1990 yılına kadar müdür olarak devam etmiş , daha sonra İsmail Aksoy (1991) , Mevlüt Motor (1994) , Bekir Avdanlı (1998) ve Alpaslan Çelik 2001 yılında müdür olarak hizmet etmişlerdir .

NÜFUS

Kızılıkaya'nın 1980 yılında resmi nüfusu 1774 kişi olarak belirlenmiş, 1985 yılında ise bu rakam 2003 kişiye ulaşarak %13 artış göstermiştir. Bu artışın nedeni Kızılıkaya'da iş olanaklarının artması ve çevre köylerden Kızılıkaya'ya olan göç olarak gösterilebilir. O yıllarda kızılıkaya çevre köylerdeki vatandaşlar için cazip bir yerleşim yeri olarak tanınmış ve Kızılıkaya'ya bağlı köylerden vatandaşlar gelerek buraya yerleşmişler ve bu sebeple hem işgücü artışı olmuş hem de üretim artmıştır. 1990 yılında ise bu rakam %34 artış göstererek 2687 kişi olarak resmiyet kazanmıştır. 1997 yılında Kızılıkaya'nın nüfusu 2189 olarak belirlenmiş, 2000 yılındaki ise bu rakam 2836 kişi olarak ortaya çıkmıştır. En son yapılan Adrese Dayalı Nüfus Sayımı Kayıtlarına göre Kasabamız nüfusu 2010'dur. Son yıllarda Kızılıkaya çevre il ve ilçelerde, hava sirkülasyonu ve yerleşim yeri itibariyle güzel bir belde olması ile tanınmış ve değişik yerlerden insanlar gelerek buralarda yazlık evler yapmışlar ve bir çoğu da Kızılıkaya'ya kalıcı olarak yerleşmişlerdir. Ayrıca Kızılıkaya halkının sıcakkanlılığı ve misafirperverliği gelen kişileri olumlu yönde etkilemiş ve dışarıdan gelen insan sayısında artış gözlenmiştir. Günümüzde Kızılıkaya sınırları içerisinde bulunan AS Çimento Fabrikasının kurulmasıyla Büyük bir istihdam sağlanmış ve ileriki yıllarda Kızılıkaya nüfusunun daha fazla artış göstereceği düşünülmektedir.

SAĞLIK

Kasabamızda önceki yıllarda 1 doktor, 2 ebe, 1 hemşire, 1 memur ve 1 hizmetli ile toplam 6 kişilik sağlık personeli göre yapmakta idi, fakat Aile Hekimliği sistemine geçiş nedeni ile diğer personeller merkeze alınmış ve şu anda Kasabamızda 1 Aile Hekimi ile 1 ebe hizmet vermektedir.

Sağlık Ocağımız yanında, Jandarma Karakolu, Ziraat Teknisyenliği, Tarım Kredi Kooperatifi ve PTT Şubesi halkımıza hizmet vermektedir.